

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruska cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 104.

Sreda, 24. decembra 1930.

Leto V.

Mir na zemlji!

Kako naj bo mir na zemlji, ko je pa toliko krivic? Da, krivic!

Množite se, delajte in uživajte sadove zemlje, dela! Tako so govorili in govore še danes.

Kljub temu je po »civiliziranih« deželah in državah nad petnajst milijonov ljudi, ki nimajo dela, ne uživajo sadov dela in sadov zemlje. Delovni so in lačni, toda človeška družba jih ne pozna; zate, pa zopet zate in tako petnajstmilijonkrat pravijo, nimamo dela; in zopet sadovi dela, sadovi zemlje so moji. Tudi to ponavljajo petnajstmilijonkrat in še več.

Družba obstoja, države obstojajo, sadovi dela in zemlje so; mnogo je teh sadov. Ogromne množine žita so v Kanadi nedavno požgali, dasi je družba tukaj in človeštvo, ki umira gladu. Toda žito je bilo naše!

Nihče ne pozna teh petnajst milijonov nezaposlenih; nihče jih ne pozna, čeprav so jim prej klicali: množite se, da boste uživali sadove dela, sadove zemlje.

Izobčenci! To je prokletstvo, ki prihaja nad vedno večje število človeštva.

Mir ljudem na zemlji! Da, mir, kako si ga želimo mi in vsi oni — izobčenci, ki imajo tudi pravico do življenja. Pravico imajo, pravico, da se tudi bore proti krivicam za svoje življenje.

Miru ne more biti, dokler se delajo krivice, dokler človeštvo ne bo prav umelo svoje naloge. Miru ne more biti, dokler bo človek človeka izkoriščal in ga izobčeval iz svoje srede, ker ima vsak pravico do življenja.

Mir, da, mir oznanjate, a sejete krivice in sovraštvo!

Oznanjanje vašega miru je hinavsko, ker vidite v tej družbi samo sebe in svoje bogastvo, ne pa tudi človeka kot sovrstnika.

K miru vodi samo pravi socializem, ki ga smatrate vi za krivoverstvo. In to krivo vero mora uveljaviti proletarijat — sam svoj odrešenik, v interesu vsega človeštva.

Patriotični kapitalizem.

Kako nemški kapitalisti ljubijo svojo domovino.

Nemški finančni minister je v svojem proračunskem govoru povedal nekaj zanimivih podatkov. Rekel je, da se je gospodarski položaj Nemčije že pričel boljšati, v kolikor ga ni politična kriza (fašisti) zopet poslabšala. Prodaja produktov je padla za 25 odstotkov v primeri z lanskim letom. Nezaposlenost narašča in obrestna mera se viša. Kmalu bo tudi trgovska bilanca pasivna, kar pa malo koristi, ker mora država plačati vsak mesec 240 milijonov mark za vojni dolg.

Iz Nemčije je bilo prenešenega po 14. septembru 1930 samo v oktobru 1.6 milijard mark (21 milijard dinarjev) v inozemstvo. Vrhutega so bili odtegnjeni iz Nemčije razni tujezemski krediti. Kreditorji so se zmanjšali pri bankah samo v septembru in oktobru za 1218 milijonov mark (okoli 16 milijard dinarjev). Obenem so se pa zmanjšale tudi tekoče hranilne vloge za dve tretjini. — Nemški kapitalisti torej prav pametno gospodarijo; jemljejo denar iz prometa, ga drugje nalagajo in skrivajo, da se gospodarstvo ne more razvijati ter mora vesti v bankrot. Taka je ljubezen kapitalistov do — domovine.

Božič naših rudarjev.

Brezposelnost in glad vladata v revirjih.

V rudniških revirjih Trboveljske premogokopne družbe se ni nikoli godilo delavcem preveč dobro. Že v času, ko so bili ti rudniki last posameznih poslodavcev, se je večkrat dogodilo v poletni dobi, da ni bilo kupcev za premog. To pa je trajalo le dva, kvečjemu tri mesece. Takratne obratne naprave so bile še čisto zastarele. Ni bilo modernih pralnic, ne strojev v rovih, zato je bila tudi storitev več kot 50 odstotkov manjša na osebo kot je danes. Danes pa so vsi rudniki Trboveljske premogokopne družbe na višku s tehničnimi obratnimi napravami tako, da bi smeli pričakovati, da bo ta premog, ki je lepo sortiran, očiščen vsega prahu, kvalitativno najboljši premog, imel velik odjem v industriji kakor tudi pri železnicah. Ali kdor si to domišlja, je v zmoti. V letošnjem letu se je pričelo s praznovanjem že meseca marca. Praznovalo se je izprva po tri do štiri dni na teden, od junija dalje do danes pa po dva dni tedensko. Poleg tega so v juliju še odpustili okoli 1000 delavcev. Plače so dnevno slabše, delavci ne zaslužijo niti za potrebna živila. Oni del delavstva, ki je navezan samo na rudniško skladišče z živili, ne more plačati koncem meseca niti mleka, tem manj pa si more kaj drugega kupiti. To revščino čutijo najbolj obrtniki, trgovci, ki so imeli leta in leta dobre in poštene odjemalce v svojih obratih; ti pa so zadnje leto začeli zastajati s plačili, tako da trpi vse obrtništvo in trgovstvo poleg delavca, ki je seveda največji revež. Kje tiči vzrok te krize, se danes v revirju povprašuje vse. Čuditi se je res in je za poznavalca drugih rudnikov ta uganika še težja. Nedaleč od Trbovelj, v Zabukovci, državni rudnik obratuje s polno paro in ima toliko odjemalcev, da jih skoro ne more postreči. Premog je tam cenejši, tehnične naprave pa daleko slabše kot pri Trboveljski premogokopni družbi. Celo Velenje dela letos bolje kot Trbovlje, kjer je premog polovico slabši, da ne govorimo o rudnikih na Hrvaškem in v Srbiji, ki so izpodrinili zadnje leto trboveljski premog pri državnih železnicah. Te krize seveda noče biti nihče kriv. Trboveljska družba se

izgovarja na državne železnice in na ministrstvo železnic; merodajne oblasti pa zopet nočejo biti krive in pravijo, da je trboveljski premog predrag. Zaupniki rudarjev so obhodili menda že vsa ministrstva in ostale oblasti. Kjerkoli se je nudila prilika, je bila kaka rudarska deputacija ter prosila za olajšavo; seveda obljub ni manjkalo. Ko je pred kratkim obiskala Slovenijo cela vrsta ministrov, tudi niso zamudili delavci prilike. Najprej so šli v Ljubljano, kjer jih niso sprejeli, pa hajd v Celje.

Božič je tu in je pogrnil zemljo s snegom in mraz je nastopil. V revirjih pa se dela samo po štiri dni na teden. Take krize še ne pomni nihče od rudarjev v revirjih. Sam poznam te revirje nad petdeset let ali take krize in revščine še ni bilo. Vsako leto so se pripravljali otroci na božično drevesce, pričakovali daril, ali letos je sicer vabljivo gledati v raznih izložbah pri trgovcih božična drevesca in darove, toda odziva za nakup ni. Delavski otroci in cele družine ne samo, da si ne morejo kupiti potrebnega oblačila in obutve, še za življenjske potrebščine jim primanjkuje. Vse obupava, delavec, njegova družina, trgovec, obrtnik, vse obupuje in umira. Delavci, ki so dosedaj še vsaj delno branili svojo eksistenco, popolnoma molče, ker bi se jih za vsako malenkost vrglo na cesto, če bi pokazali odporni duh in želeli izboljšanje razmer. Seveda je danes delavce težko pripraviti do resnih zahtev, vendar je bojazen razumljiva. Da so prišli delavci tako daleč, so krivi prejšnji časi. Če bi bili delavci organizirani in solidarni, kakor so bili pred vojno in takoj po vojni, bi moral merodajni faktorji računati s tem delavstvom. Trboveljska družba bi jim nikdar ne bila mogla vzeti tega, kar so si prej v več desetletjih priborili; pa tudi sicer bi jih ne odpravljali samo z lepimi besedami in obljubami.

Delavci in delavke, zapomnite si Božič v letu 1930! Nikdo naj ne pozabi, da s prošnjami ni rešitve. Rešitev je le v dobri strokovni organizaciji, ki mora biti borbena in odločna ter v zvezi s proletarci vseh dežel.
M. Čobal, Zagorje.

Odpor proti fašizmu narašča.

V Italiji ni vse v redu.

Italijanski listi so dolgo molčali o nemirih, o nezadovoljnosti prebivalstva in protifašistični propagandi. Šele sedaj priznavajo, da se vrši protifašistična propaganda povsod, celo v fašističnih vrstah in uradih. Naravna posledica je to vsake diktature. Diktatura, v kateri je prepovedano vsakršno mnenje, se more posluževati predvsem nesamostojnih in neznačajnih elementov. Tem ni treba ne misliti in ne delati, temveč samo služijo ukazom, istotako se pa diktaturi izneverijo, če jim ne nudi, kar si žele.

V Italiji so po vseh organizacijah in uradih tudi protifašistični elementi, ki delujejo v dveh smereh. Eni razkrajajo fašistično ideologijo, drugi izdajajo in širijo z letaki protifašistično propagando. Protifašistični elementi so celo v službi tajne fašistične policije OVRa in tam vrše delo, ki fašizmu ne more koristiti.

Odkrili so več takih protifašističnih organizacij. Zlasti vplivna

podzemna »komunistična«, to je, socialistična, in organizacija nacionalistov, katerim pripada inteligenca, in hoče združiti vso opozicijo za napad.

Iz teh razlogov zapira Italija danes svoje državljane na stotine in jih izroča državnemu sodišču.

Duhovno je sistem že od početka obsojen na smrt.

Novi indijski podkralj

Lord Willingdon.

Podkralj Indije je postal lord Willingdon. Angleška vlada upa, da bo novi lord pomiril Indijo in pomagal urediti politične indijske razmere, ker je precej liberalnih nazorov.

Brezposelnost v Berlinu demonstirajo. Močne skupine brezposelnih so v soboto napadle več berlinskih tržnic in so z vzkliki »Mi gladujemo«, začeli ropati stojnice z živili. Šele po večurnih nemirih se je policiji posrečilo, demonstrante razgnati.

Proč z nepotrebnim časopisjem!

Dobrohotni nasveti banski upravi.

Sedanja doba prav gotovo ni naklonjena razvoju svobodnega časopisja. Naš tiskovni zakon je že sam po sebi izredno strog, dne 6. januarja 1929 pa je bil še poostren.

Ali doživeli smo čuden pojav, da se je od začetka 1929 število listov v državi znatno zvišalo. Zlasti v južnejših delih države so po januarju 1929 kakor gobe po dežju vznikli novi dnevnik in tedniki. Vsi so seveda v svojih programskih člankih izjavljali, da se bodo »borili« za integralno jugoslovansko narodno in državno edinstvo. Kot najnovejši list take vrste je pred kratkim začel izdajati v Zagrebu svoj tednik — neki gostilničar.

Slovenija je k sreči ostala obvarovana pred to povodnijo. Edini novi list je dnevnik »Jugoslovan«, ki je začel izhajati letos meseca maja. »Jugoslovan« pa ni nastal iz privatne inicijative in prav gotovo ne iz kakih dobičarskih namenov, da bi komercializiral jugoslovansko misel in v tem oziru ne sliči gotovim listom na našem jugu. »Jugoslovan« je formalno sicer last družbe »Merkur«, iz uradne objave banske uprave, ki je bila svoj čas razposlana po deželi, pa nam je znano, da je »Merkur« last banovinskega denarnega zavoda, to je, Kranjske hranilnice. »Jugoslovan« je torej banovinska last in se vzdržuje iz imovine Kranjske hranilnice, ki mora kriti tudi njegove morebitne deficite.

Ker torej pri »Jugoslovanu« ne gre za privatno podjetje, temveč za stvar javnega interesa, se čutimo, sklicujoč se na naredbo predsednika vlade in notranjega ministra, po kateri je dopustna svobodna dobrohotna kritika delovanja javnih organov, upravičene, da odkrito izjavimo, da je sedanji »Jugoslovan« popolnoma nepotreben in brezkoristen list.

Informativnih listov imamo že več kot dovolj. Uradne brzojavke čitamo itak tudi v vseh drugih dnevnikih. Domače novice so zares prav nepomembne. Kaj predpisuje najnovejša moda, izvemo iz drugih dnevnikov. Edina »Jugoslovanova« posebnost so njegovi uvodniki. Vsak objektivni človek pa mora pritrčiti, da so ti uvodniki neskončno dolgočasni.

Za vse to je res škoda javnih denarjev. Banska uprava bi samo prav storila, ako bi naročila upravnom odboru Kranjske hranilnice, naj čimprej ustavi »Jugoslovana«.

S kritiko bi pa izpolnili samo polovico svoje dolžnosti, če bi zahtevali samo ustavitve »Jugoslovana«. Naša kritika naj bo pozitivna, konstruktivna. Banska uprava gotovo potrebuje svoj dnevni list že zaradi službenih objav, ki jih dobiva od sodišč in raznih drugih uradov. Banska uprava že sedaj izdaja mesečnik »Samoupravo«, ki je razmeroma dobro urejevan, in je škoda, da širša javnost »Samouprave« skoraj ne pozna. Banska uprava naj bi »Samoupravo« izpremenila v dnevnik, ki bi bil po obsegu papirja seveda znatno manjši od »Jugoslovana«. Naloga »Samouprave« naj bi bila, da

1. priobčuje službene objave,
2. prinaša poljudne razlage novih zakonov, ki jih je vedno več,
3. daje strokovne odgovore na vprašanja županov in drugih interesentov v zadevah upravnega in javnega prava,
4. zainteresira občinstvo za aktualne gospodarske probleme banovine in občin.

5. prinaša statistične podatke o gospodarskem in socialnem življenju v banovini.

6. skrbi za čistost slovenskega jezika.

Tako urejevan list, pri katerem bi sodelovalo v prvi vrsti banovinsko uradništvo, seveda proti primerni nagradi, pa tudi drugi strokovnjaki, bi donasal mnogo več koristi, kakor sedanji »Jugoslovan«.

Krščanski solidarizem — krpanje.

Prof. dr. Gosar je zopet predaval.

Nedavno je dr. Andrej Gosar predaval v vseučilišni dvorani o stanovski vzajemnosti in razrednem boju. Predavatelja že poznamo, da je pristaš malomeščanskega socializma, ki uči stanovsko vzajemnost, ker bi sicer bili ogroženi profitarški interesi kapitalističnih egoistov. Govornik je štivil obstoječo družbo in priporočal reformo družbe tako, da vsi sodelujejo in imajo samo pravico do enakosti v družbi. Če hočemo dati primer, bi bila takale: Socializem je dobra nevedna gospodinja, ki krpa in krpa staro krilo, ne misli pa na to, da je treba dobiti sredstva za novo. Staro krilo razpade, gospodinja se pa skriva v čumnato in tam od gladi umrje. Tudi družba je stara sukinja, sukinja kapitalističnega naziranja, ki pozna le profit. Kapitalizem dozoreva, s človeške družbe (kapitalistične namreč) pa odpada vedno več delov in delcev, ljudi kot neimoviti in nezaposleni. To je oni veliki del človeške družbe, ki bi imel valogo ustvariti novo družbo, socialno družbo, če bo za to duhovno pripravljen. Socializem ni flikšusterija, ampak veča, kako naj se skroji novo družabno svetovno naziranje, da bo res družbno in bo družba sodelovala in sožila na dobrinah sveta. Socializem in njegova podlaga marksizem ni fantazija, ni idealizem, ampak je realistična znanost, ki naj svet prerodi in mu kaže v razvoju pravo pot. Smešna je trditev, da uči socialistični razred boj, absolutno diktaturo tega ali onega razreda. Govornik menda ni poudaril, da imamo danes diktaturo posestnih slojev, kapitalizma. In vendar je tako. Delavski razredni boj je ravno naperjen proti diktaturi, ker zahteva za brezpravne sloje svobodo in enakopravnost. In če socializem zahteva enakopravnost vseh ljudi, — torej odpravo razrednega gospodarstva sploh — prerodenje svetovnega naziranja v tem smislu, kje je še tukaj tista grozna diktatura, ki se je malomeščanski socijolog tako boje? Predavanje in naziranje gospoda profesorja se torej bistveno razločujeta od dognanih načel, ki jih objavljajo in zagovarjajo znanstveniki gospodarskih in socialnih ved.

Zakaj smo nesrečni?

Današnje človeštvo ima vse pogoje, da si ustvari raj na zemlji. Preveč je živih, volnih, čevljev, papirja in strojev, ki nadomeščajo človeško moč. In vedno je treba manj človeških naporov. Izdelovanje se izpopolnjuje, olajšuje in vrši hitreje, tako da bi že danes zadoščalo peturno dnevno delo, pa bi bilo vendar ustrezno vsem potrebam človeštva. Znamenit angleški nacionalni ekonom dokazuje, da bo v bodočih 20 letih produkcija tako izpopolnjena, da bo zaradi potreb človeštva, ki mu jih nudi poljedelstvo, rudarstvo in industrija, zaposlena samo četrtnina danes zaposlenega delavstva. Kako veliki so ti pogoji za srečo: Bogastvo v vsem blagu veliko in manjša potreba dela! Ljudje morejo dobro živeti, morejo se po potrebi oblačiti, morejo uživati dobrote kulture, in to tembolj, ker je danes potreba samo polovico dela v primeri s predvojnimi delom, in ta potreba se bo trajno manjšala, ako se bo izpopolnjeval in poenostavljal način proizvodnje, kakor se vrši že danes. Človeška civilizacija se je dvignila na stopnjo, ki jo do danes še ni imela.

Narava človeška je sposobna za razvoj; naravno in krščansko bi bilo, da bi vsi sloji priznavali enakopravnost ljudi ter stremeli za njo. Toda ne: brez boja naj siromaki in nezaposleni sodelujejo za družbo. Kako je to mogoče? Vemo, da človek ohrani vedno nekaj živalstva v sebi in da tudi v najidealnejši družbi ne bo brez bojev. To pa je narava razvoja. Vprašanje je le, ali se bo ta boj vršil v interesu posameznikov ali v interesu celotne družbe? Socializem namreč uči, da bo moralo človeštvo prej ali slej posvetiti svo-

je moči nesebično družbi. To bi bilo novo svetovno naziranje, novo krilo, ki ga pridna gospodinja lahko obleče in hodi med svet, da dela za skupnost človeške družbe in uživa dobrine sveta. To je cilj, ki mu znanstveniki ne ugovarjajo; boj za ta cilj je mogoč le z bojem, ki stremi po življenjski enakopravnosti človeštva. Tega boja pa ne izziva delavstvo, ampak tisti, ki mu kratijo pravice. To je problem, ki je znanstveno utemeljen, vse drugo je homeopatija za boleznimi današnje družbe.

Doma in po svetu.

Zakaj je kruh pri nas predrag? Iz zagrebških dnevnikov (Jutarnji list) posnemamo, da je župan v Sisku sklical anketo radi znižanja krušnih cen. Na to anketo je povabil vse pekarnje, ki jih je, v majhnem Sisku, štirinajst. Na anketi je bilo ugotovljeno, da so izmed 14 pekarskih mojstrov samo trije taki, ki pečejo dnevno iz 100 in več kg moke kruha. Ostali pa iz mnogo manj, iz 50 in celo samo iz 25 kg. Zato so določili nove cene kruhu: bel Din 4,50, polbel Din 4.— in črn kruh Din 3.— za kg. Iz gornjega je razvidno, da so cene kruhu sicer visoko pretirane, toda z ozirom na eksistenco pekarskih »mojstrov«, ki dnevno pečejo kruh iz 25 kg in morda še manj kilogramov moke, je seveda potrebno, da tak »mojster« zasluži več kot dva dinarja pri kilogramu kruha, ako naj od tega za silo živi. To je naša rakana. Mojstri s kapaciteto 25 kg moke, niso upravičeni, da postojajo, ker nimajo kaj delati, vendar pa hočejo živeti tako, kot če bi bili polno zaposleni. Iz tega ozira je koncentracija nujno potrebna. Za to bi bilo potrebno, povsod ustanoviti pekarske zadruge na široki bazi in vsi tisti pritlikavi »mojstri« bi naj skupno delali v zadrugi. Kajti oni bi imeli svojo eksistenco, medtem ko bi lahko imeli konzumenti znatno cenejši kruh. Isto velja tudi za mesarje. So mesarski mojstri, ki prodajo dnevno celoga vela, medtem ko so zopet taki »tudi-mojstri«, ki zakoljejo v celem mesecu dva do tri goveda. Zato bi bil že skrajni čas, da se v večjih krajih konzumentje organizirajo v pekarske in mesarske zadruge.

Novi rudarski zakon. V kratkem bo potrjen novi rudarski zakon. Z zakonom se urejujejo rudarski odnosi in pravica koncesij. Privatni rudniki dobe posebne ugodnosti. Kako bodo urejena vprašanja rudarskih delavcev, bomo videli, ko zakon izide.

Papež v strahu za goriške Slovence. Italijanske oblasti prepovedujejo cerkvene obrede v cerkvah. Po mirovni pogodbi je pa hrvaško bogoslužje dovoljeno, dočim za slovensko ni nobene določbe. Iz tega razloga se je pričela propaganda za prestop

v pravoslavje. To so za Vatikan neprijetne stvari.

Dr. Sušnik v avdijenci. Bivšega ministra in podpredsednika bivše Slovenske ljudske stranke, dr. Antona Sušnika, je sprejel kralj v avdijenci.

Ogrevalnice v različnih mestnih okrajih na Dunaju so bile te dni radi nastopivšega mraza otvorjene. V ogrevalnicah so bedni brezdomci lahko čez dan in dobe tudi nekaj hrane zastoj. Zvečer pa se razkrope v različne azile k počitku. Mestna občina bo v kratkem otvorila še nekoliko novih ogrevalnic. Pri nas v Dravski banovini imamo dosedaj samo eno tako ogrevalnico, in sicer ono Delavske zbornice v Ljubljani. Zelo potrebna bi pa bila tudi v Mariboru. Azila nimamo še dosedaj nobene.

Solske božične počitnice. Z ozirom na pogosta obolenja učencev v tem času, je odredil minister prosvete, da trajajo božične počitnice od 23. decembra pa do 15. januarja. Solske oblasti morajo v tem času desinficirati (razkužiti) učne prostore.

Železniška nesreča v Srbiji je zahtevala več žrtev. Eden mrtev, več težko in lahko ranjenih, dva vagona popolnoma razbita. Dne 22. decembra ob 4.45 zjutraj je pri kilometru 33 med Vlakovcem in Jabučem skočil s tira vlak št. 311 in sicer lokomotiva s tenderjem, ki se je prevrnila na levo stran v smeri vlaka. Službeni voz št. 2011 in salonski voz št. 1 sta se popolnoma razbila. Vsi naslednji vagoni, ki so istotako skočili s tira, so se močno poškodovali. Ob tej priliki se je ubil železniški uradnik Viljem Torbas iz Sarajeva, težko ranjenih je bilo 6, lahko ranjeni pa so bili 4 potniki. Odrejena je bila takoj komisija, da odpotuje na kraj nesreče in preišče vzroke katastrofe. Nesreča se je pripetila na ovinku in vzroka ni bilo mogoče takoj ugotoviti. Na tem delu proge, takozvanem Žutem bregu, je teren zelo opozek in predstavlja ta del proge najbolj občutljivi oddelek na progi med Vlakovcem in Obrenovcem.

Dežman Pavel, kontrolni strojevodja v Ljubljani, je te dni umrl. Or-

ganizirani železničarji so ga dobro poznali.

Lovcem v uvaževanje. Pod pritiskom težkih gospodarskih razmer, ki se vlečejo pri nas iz leta v leto, je nastopilo obubožanje prebivalstva in s tem znatno reduciranje njegove kupne moči. Trgovina občuti zato še večjo stagnacijo, ki jo še potencirajo vedno nova davčna bremena, tako, da uspeh podjetij pada na minimum. Bodisi podjetnik ali delavec, tako telesni kot duševni, je danes na robu propada. Izvzeti tudi nismo mi lovci. Treba je gledati na vsako paro. Zato je hvalevredno, da se nam hoče v teh težkih časih pomagati in da Uprava ljubljanskega velesejuna roko v roki z Lovsko zadruho tudi letos prireja kožni sejem. Ta se vrši v prostorih Ljubljanskega velesejuna dne 26. januarja 1931. Kar nas je, vsi pošljimo svoje blago na to organizirano prodajo, na kožni sejem v Ljubljano. Vsa navodila dobite na zahtevo brezplačno z obratno pošto od urada Ljubljanskega velesejuna, oddelek »Divja koža«.

900 milijonov lir državnega primanjkljaja v Mussoliniji. Pri razpravi o zakonu za znižanje uradniških plač, je Mussolini izjavil, da znaša državni primanjkljaj za tekoče leto 900 milijonov lir, vendar je nemogoče, ta primanjkljaj z novimi davki znižati, ker je že vse obdavčeno. Zato je edini izhod, da se znižajo državnim nameščencem plače, kar bi dalo približno 3 milijarde. Znižanje izdatkov za vojaštvo, ki so narasli od 650 milijonov v predvojni dobi na 5 milijard, je nemogoče, ker se tudi druge države oborožujejo.

Predstojnik rimske policije in njegov namestnik se nahajata v zapirih, ker sta poneverila 1.175.000 lir. Gotovo sta bila sicer prav dobra fašista in režimovca.

Poincare je resno zbolel in vsak čas pričakujejo njegovega konca. Tudi general Joffre je bolan. Počasi bodo drug za drugim izginili oni, katerih vest je obtežena s štiriletnim svetovnim klanjem.

Protih mednarodnemu sovražstvu. V svetovni vojni je bila univerza v belgijskem mestu Löwen porušena. Nek ameriški milijarder je dal iz baharije novo sezidati. Ko je bila gotova, je ukazal na fasadi napraviti napis: »Porušena od nemških banditov, z ameriškim denarjem zopet sezidana.« Uprava univerze je pa dala ta napis odstraniti, radi česar jo je Amerikanec tožil. Sodišče je pa tožbo zavrnilo.

Nacionalistični boj v belgijski zbornici — vojni minister dobil kozarec v glavo. V belgijski zbornici so imeli pred kratkim viharno sejo, kakršne niso v navadi v parlamentih zapadnih držav. Nek flamski poslanec je očital vladi, da je vazal Francije. Na to je vojni minister odvrnil, da ne bo odgovarjal na te očitke, ki da prihajajo od ljudi, ki so domovino izdali. Nato je nek flamski poslanec zagnal vojnemu ministru kozarec v glavo, kar je povzročilo v zbornici nepopisno razburjenje.

Anglija je odpravila smrtno kazen; na poskušnjo za pet let.

Zakaj smo nesrečni? Zato, ker ima kapitalizem v svojih rokah ključ sreče — in zaraditega, ker še mnogi milijoni siromašnih ljudi iz nevednosti podpirajo kapitalizem.

Božič . . .

Božič je vesel dogodek v letu; praznik je in mize so po navadi bolj obložene kakor druge dni v letu. V slikah, v bajkah opisujejo božične slavnosti in slavnosti ter božična drevesca. Sivega starca slikajo s krivo palico in dolgo brado. Slikajo cerkve, hiše, iz katerih odseva v noč svetloba, kjer se šopiri bogata razkošnost ob božičnem drevescu, ali poje zahvalna pesem. In tam za cerkvijo se ozira srepo plaha mlada srna na neobičajni sij luči iz cerkve; tam pod zidom pa zopet drgeteče sirota v ozki ulici in se ozira po razsvetljenih oknih palač ter prezebla in izstradana duši svoje želje po darovih z božičnega drevesca. Tam v podstrešju sploh nimajo luči, nimajo toplote, bolezen gospodarji v hiši. Tako in podobno slikajo božič in govore o njem, toda govore in slikajo brez srca. Božič je slika socialnih razmer, božič je zrcalo neenako-

Do danes v zgodovini človeštva še ni bilo takih pogojev za srečo človeštva: Bogastvo v vsem in majhna potreba dela. V resnici je moderna civilizacija z vsemi svojimi pridobitvami privedla v tak položaj. Danes je na zemeljski obli mogoče blagostanje za vse, izpolnjen je san vseh socialnih reformatorjev.

Ali na žalost! Resnica je, da je vse tukaj, da ljudje živijo srečno. Ali ta sreča vseh je zastrta s težkimi trepalnicami. Zastira jo kapitalizem, ki zase osvaja vse pridobitve napore civilizacije. Zaraditega preživljamo strahovito krizo, zaraditega milijoni rodbin, kljub preobilici življenjskih potrebščin, gladujejo, in zaraditega se ljudje, kljub prenapolnjenju skladišč tkanin, čevljev, perila pogostoma ne morejo obleči in obuti.

Kapitalisti imajo moč, ker si privajajo proizvodjalne pomočke. Delavski razred hoče, da postanejo ti pomočki družabni, last vseh. To bo konec kapitalizma. Preživljali bomo še težke krize in delovno ljudstvo bo imelo še velike preizkušnje, preden se to zgodi. Ali je ta preizkušnja potrebna, da se delovni razred prebudi in zave, kje je njega mesto?

pravnosti, božič je učitelj, kažipot, dispozicija, po kateri bi morala človeška družba napraviti svojo socialno nalogo.

Toda ne. Ti, ki vidiš te slike, ki slišiš te bajke in povesti, ki spoznaš svojo misijo v človeški družbi, ki vse to sam čutiš, ali ne smeš delati v interesu ubogih srn, ubogih sirot, ali pa te pri tem delu ovirajo, ker te je izdalo svobodoljubno meščanstvo, ki je popačilo velika gesla francoske revolucije in jih sedaj izkorišča specialno v svoje interese.

Božič deli darove, a deli jih onim, ki so obdarovani. Tudi božič torej ni pravičen.

Rodil se nam je odrešenik; tako pojo.

Odrešenik?

Da, odrešenik, a ta, ki deli zemeljske darove, ni pravičen. Ni pravičen, ker dopušča potratno in ubožstvo obnemem. In ti, ki si skromen, želiš samo, da ti da božič pravico. In če se ti godi krivica, daj ti pravico, da se boriš proti krivici.

To darilo, ki ga želiš, je majhno, a po naravi imaš pravico do njega.

Božič, ne pozabi, ker če pozabiš, si krivičen.

Nova gorostasnost v poljskem parlamentu. Poljskemu sejmju je predložen nov poslovni red, po katerem stranke, ki imajo manj kakor trideset poslancev, ne bodo smele vlagati samostojnih predlogov. Sejmjski maršal (predsednik parlamenta) pa ima tudi pravico popravljanja govore in sejne zapiske, če se mu zdi to potrebno.

Napredovanje socijalnih demokratov na čehoslovaških železnicah. Pri volitvah železničarskih zaupnikov na čehoslovaških železnicah, ki so se vršile prošli teden, je bilo oddanih 205.076 veljavnih glasov. Dobila je lista 1. (čehoslovaški in nemški socijalni demokratje) 83.931 glasov, lista 2. (čehoslovaški narodni socijalisti) 64.684 glasov, lista 3. (komunisti) 6927 glasov in lista 4. (blok čeških in nemških meščanskih strank in nepolitičnih organizacij) 49.934 glasov. V centralnem odboru, ki šteje 9 članov, dobe socijalni demokrati 4 mandate, narodni socijalisti 3 in blok 2 mandata, v tričlansko nadzorstvo pa pošljejo socijalni demokrati 2, narodni socijalisti pa 1 člana. V distriktnih odbore, ki štejejo 72 članov, pa pošljejo socijalni demokrati 31, narodni socijalisti 22, blok pa 19 mandatov. Komunisti si niso mogli priboriti niti enega mandata. Dostavili bi samo še to, da čeških narodnih socijalistov ne gre primerjati z našimi vezarji.

Nezaupnica proti Braunu in Severingu odklonjena. Sicer to ni nič več novega. V pruskem deželnem zboru je v zadnji seji opozicija zopet predlagala nezaupnico proti ministrskemu predsedniku Braunu ter notranjemu ministru Severingu (oba socijalista), ki pa je bila z 224 proti 182 glasovom odklonjena. Opozicijo tvorijo Hitlerjevci, nacionarci ter komunisti.

«Im Westen nichts neues!» (Na zapadu nič novega.) Malo je že danes ljudi, ki bi ne bili čitali ali vsaj slišali o »Remarquejevi« knjigi »Na zapadu nič novega«. Nepričakovan uspeh te knjige, ki je najbrže samega pisatelja prijetno razočaral, je najboljši dokaz odobravanja vsebine, ki se je izkazala kot grandiozna propaganda proti vsaki nadaljnji vojni, skratka: **Vojna vojni!** In hitro se je našla filmska družba, ki se je podvzela in napravila film, o katerem danes govori ves svet. Nismo takšni optimisti, da bi bili prepričani, da je filmska družba ravnala iz človekoljubnega stališča, da bi pomagala šepajočemu pacifizmu, vsaj za to taka podjetja niso tukaj. Pač pa je podjetje računalo z velikim dobičkom. Pa — bodisi kakor že, film doseže svoj namen in deluje v zadovoljnost podjetnika in občinstva. Prišel je film tudi v Nemčijo. Le-tu pa živi še veliko število prejšnjih oficirjev in še veliko več smrkvavih današnjih »hura-patriotov« — fašistov, ki vojne niso doživeli, danes pa, nahujskani, kriče: »Deutschland über alles!« Tej gospodi pač ni prijetno, da je te vrste ljudi pisatelj večkrat prikazal kot strahopetce. Spuntali so se proti filmu in delali so toliko časa škandale po kinematografih, da so dosegli — prepoved filma. No — večje usluge niso mogli Remarqueu napraviti, kajti pisatelj je lahko zadovoljen z reklamo, ki mu jo je prinesla ta prepoved. Vsi iskreno misleči ljudje morejo le častitati Remarqueu k tej prepovedi, ki mu bo sedaj prinesla še veliko več — pač zaslužene slave.

Obsojeni hakenkreuzler. Narodno-socijalistični poslanec v nemškem parlamentu Strasser nima patenta na obrekovanje. Imenovani je namreč bil radi mnogobrojnih razžaljenj, med temi tudi radi razžaljenja pruskega ministrskega predsednika dr. Brauna, obsojen na pet mesecev zaporu ter 600 mark globe.

Hitlerjevci v pravi luči. Bivši častnik križarke »Emden«, Mücke, je imel v berlinski športni palači predavanje o nemškem narodno-socijalističnem pokretu. Predavatelj, ki je sam preje pripadal hakenkreuzlerjem, je sedaj hudo napadal to stranko ter izjavil, da je izstopil iz nje zato, ker Hitlerjevci izrabljajo socijalizem le v sleparske ter egoistič-

ne namene gotovih gospodarskih krogov.

Ministri v Braunschweigu ne dobe penzij. V deželnem zboru v Braunschweigu je bil sprejet predlog narodnih socijalistov, za katerega so glasovali tudi socijalni demokrati, da se ministrske penzije ukinejo in da se plače ministrov znižajo od 18.000 na 12.000 mark mesečno.

Augsburški škof je znanemu župniku dr. Hauserju, ki je nastopal kot govornik na shodih narodnih socijalistov, prepovedal javno govoriti. Škoda, da ni več takih škofov.

Napad na jugoslovansko poslaništvo v Berlinu. V ponedeljek, 15. t. m., zvečer je skupina mladih ljudi napadla jugoslovansko poslaništvo v Berlinu in z vzkliki: »Doli s fašizmom!« razbila na poslaniški palači okna. Izginili so, ne da bi bilo mogoče koga aretirati. Nekateri so mnenja, da je napad veljal španskemu poslaništvu, ki se nahaja tam v bližini.

Koliko izdaja Dunaj za gradbo stanovanj? Iz proračuna dunajske mestne občine, o katerem ravnokar razpravlja dunajski občinski svet, je razvidno, da bo mesto Dunaj v prihodnjem letu izdalo za gradbo stanovanj **855.765.000 Din.** Mesto bo zopet obogatelo za okroglo **6000 zdravih stanovanj.** Vsa ta stanovanja so popolnoma neobremenjena, ker se gradijo iz tekočih dohodkov. To pa nasprotnike socijalizma najbolj boli in oni neprenehoma zahtevajo, naj bi občina gradila v božjem imenu, če že mora na vsak način graditi, kar sicer ni njena naloga, s posojili. Na ta način bi banke zaslužile, to se pravi: Kapitalisti bi zaslužili, ki imajo denar naložen v bankah. Ta zaslužek pa bi plačali najemniki (delavci in uradniki), ki bi plačali namesto 80 do 200 Din, **600 do 1500 Din** mesečno. Ta borba za in proti socijalistični upravi občine, se bije ob vsakem proračunu, toda brez uspeha za meščanske kroge, kar so jim zopet pokazale zadnje volitve, pri katerih so volilci odobrili socijalistično občinsko politiko.

Senzacijonelne očitke dela v jubilejni številki krščansko - socijalni list »Der Arbeiter« (Delavec) voditeljem krščansko-socijalne stranke v Avstriji. Da stoji za temi obtožbami precejšen del krščanskih socijalcev, izhaja iz tega, ker je nek dunajski krščansko-socijalni dnevnik članek mastno ponatisnil. Avtor vprašuje: **Zakaj ni krščansko-delavski pokret postal ljudski pokret:** in pravi: »Bilo je od vsega začetka zgrešeno, vedno govoriti samo o borbi proti socijalizmu ter za enotno fronto (Einheitsfront). Antisocijalistična enotna fronta bo samo socijalizem pospeševala, če noče postati delavska fronta za zgraditev družabnega reda, na podlagi socijalne pravičnosti.« In zopet je dobil netaktični Seipel enkrat od svojega podrejenega brata v Kristu po nosu, kajti krilatica: Antimarksizem, je marsikateremu delavcu odprl oči. Seveda jezuitskemu patru ni toliko do socijalizma in večje krščanske pravičnosti, marveč mu je mnogo več ležeče na slepomišljenju delavstva.

Razsodba v komunističnem procesu v Budimpešti. V Budimpešti so zopet enkrat sodili komuniste in sicer 41, ki so bili obdolženi, da so bili v zvezi z Moskvo. 12 jih je bilo oproščenih, 29 pa obsojenih, in sicer od 4 mesece do 7 in pol let ječe.

Rikov je odstopil. Iz Moskve poročajo: Centralni izvršni odbor sovjetske Unije je predsednika sveta ljudskih komisarjev sovjetske Unije, Rikova, odstavil in sicer na njegovo željo ter za njegovega naslednika imenoval Molotova. Molotov je bil l. 1890 rojen kot sin prodajalca v guberniji Vjatki. Obiskoval je šolo v Kazanu ter vseučilišče v Petrogradu. V boljševisko stranko je vstopil leta 1908. Bil je šestkrat v ječi ter dvakrat v pregnanstvu.

Amerika še vedno ni pristopila haškemu mednarodnemu razsodišču. Zunanji odbor senata, ki je to vprašanje obravnaval, je pristop celo odklonil z 10 proti 9 glasovom.

V čem je Amerika boljša od Rusije?

Problem zanemarjene mladine v Zedinjenih državah ameriških.

Kadar pri nas govorimo o zanemarjeni mladini, takrat navadno privede pogovor na Rusijo, kjer je po svetovni vojni in revoluciji ter po gladovni katastrofi l. 1922 ostalo na desetisoče otrok brez hraniteljev. Ti otroci so se raztepli po celi Rusiji, prosjačili so in kradli, bili so prava nadloga za državo. V zadnjih desetih letih se je marsikaj izboljšalo. Po vseh krajih velike države je danes nešteto dečjih domov, raznih internatov in učnih zavodov in velikih podeželskih otroških kolonij, kjer so gojenci z vsem preskrbljeni in jih zapuščajo kot enakovredni državljani. Skoro vso svoječasno armado otrok brez nadzorstva so zajeli v te zavode. Ne vse seveda.

Sedaj pa pogledimo še na drugo stran zemeljske oble, v Zedinjene države ameriške, ki niso trpele od svetovne vojne, ampak jim je nasprotno prinesla veliko blagostanje, vse zlate rezerve Evrope, ki niso imele revolucije s krvavimi in dolgotrajnimi meščanskimi vojnami, ki tudi niso trpele vsled velike lakote. Človek bi mislil, da se tam vse koplje v blagostanju, da tam ni bede in siromaštva, še manj pa zapuščenih in propadajočih otrok. O tem nam podaja žalostno sliko dopisnik dunajske »Freie Presse«, ki se je mudil v Čikagu. V nekem čikaškem kinu se vsak petek predvaja policijski film. Na platnu se kažejo vsi

sumljivi tipi čikaškega sveta, ki jih ima policija v evidenci, da občinstvo, ki ima k tem predstavam prost vstop, česar se v obilni meri poslužuje, lahko spozna v njih gotove osebe in zamore dati policiji o njih natančnejše podatke v zvezi z izvršenimi zločini. Z začudenjem je dopisnik ugotovil, da je v reviji zločincev na platnu velika večina mladostnikov in otrok. Obrnil se je za pojasnilo na višjega policijskega funkcionarja, ki mu je postregel z osupljivimi podatki: 85 odstotkov vseh čikaških zločincev je v starosti 16 do 25 let. Letno aretirajo nad 60.000 otrok. V čikaških predmestjih, zlasti za velikimi klavnicami, je vsako leto od peterih dečkov v starosti od 10 do 17 let najmanj eden aretiran. Brez števila je otrok, ki še ne poznajo abecede, a samokres že znajo izborno uporabljati. Največ so to otroci revnih proletarcev, mnogo pa je med njimi tudi otrok dostojnih in dobro preskrbljenih družin. Kdor hoče tvegati sprehod po čikaških predmestjih, si mora vedno poprej zasigurati telesno stražo predmestnih fantalinov, sicer mu gorje. Otročad bi se zagnala vanj kakor tolpa lačnih volčičev.

Tako je v Čikagu, enem najkulturnejših in najbogatejših mest na svetu, kjer o komunizmu ni duha ne sluha.

Prof. Einstein se je na nekem shodu v Newyorku zavzel za ustanovitev fonda, iz katerega bi se podpirale žrtve aktivnega pacifizma.

Tudi Ford v krizi! Iz Amerike poročajo, da so Fordove avtomobilske tvornice v Detroitu prenehale z delom, in sicer za nedoločen čas. Že dosedaj se je v tem podjetju delalo samo po tri dni v tednu. Delavci ne morejo kupovati avtomobilov, ker so nezaposleni in to čuti tudi Ford, najhujše pa njegovi delavci.

Japonski ministri obsojeni zaradi korupcije. Bivši japonski minister prosvete, Išida Kobaši, je bil obtožen zaradi korupcije in obsojen na deset mesecev zaporu ter na odškodnino 10.000 jen. Podminister Sango Satako, ki je bil v ministrstvu železnic v vladi umrlega Tanake, je obsojen na osem mesecev ječe. Oba sta prejela denar, da bi predlagala tak zakon, po katerem bi vlada l. 1927 kupila zasebne železnice. Drugod ministrov zaradi korupcije navadno ne zapirajo.

Tudi v Guatemali v južni Ameriki imajo revolucijo. Vojska je razdeljena na dve nasprotni stranki ter se vrše ljuti boji. Revolucionarji so zmagali.

Pobijanje raka — dunajska mestna občina kupila pet gramov radija za 2 milijona šilingov. Na predlog zdravstvenega referenta, znanega vseučilišnega profesorja Tandlerja, je dunajska mestna občina kupila v Belgiji 5 gramov radija za vsoto 2 milijonov šilingov ali 16 milijonov dinarjev, v svrhu zdravljenja na raku obolelih oseb. Dunaj misli otvoriti kliniko za zdravljenje ter zasledovanje raka in sicer že v aprilu. Tako veliko množino radija poseduje dosedaj samo mesto Stockholm in pa Pariz, ki ima 8 gramov radija. Profesor Tandler je izjavil, da ta množina radija zadostuje za 10.000 let. Radij bo spravljen v sobi, katere stene bodo imele en meter premera. Zdravili se ne bodo samo Dunajčani, temveč tudi pacienti od drugod. Znano je sicer, da je dunajska občina tekom zadnjih deset let, odkar ima socijalistično upravo, silno mnogo storila tudi na zdravstvenem polju, toda ta najnovejši njen čin je jasen dokaz, koliko važnost ona polaga na ljudsko zdravje.

Novo zdravilišče za tuberkulozne na Dunaju. Te dni je na svečan način otvoril župan dr. Seitz v Lainzu pri Dunaju novo zdravilišče za tuberkulozne, ki ga je sezidala dunajska mestna občina. Zdravilišče je eno

največjih in najmodernejših te vrste v Evropi.

Število brezposelnih v Italiji se je od 446.496 koncem oktobra, pomnožilo na 534.230 koncem novembra. 142.000 dobiva brezposelno podporo.

Živo srebro v Vidmu. V Vidmu (Udine) v Furlaniji so baje našli sled živega srebra. Dosedaj so izkopali te sicer redke kovine dva kilograma. Radi tega je tamkaj zavladalo silno veselje.

Šolska stavka. Roditeljski svet ljudske šole v Strašnicah v predmestju Prage je sklenil, da ne bo tako dolgo pošiljal otrok v šolo, dokler ne bodo ceste, ki vodijo v šole, tlakovane. Če bi to merili z našim merilom, bi pri nas morale ostati vse šole prazne.

Nov azil za brezdomce. V dunajskem okraju Brigitenau je svetovna organizacija »Heilsarmee« otvorila nov azil za brezdomce s 600 posteljami v velikih svetlih dvoranah in v posameznih sobah. Zavod ima več kopalnic, obednico, čitalnico, igralnico itd. Prenočnina znaša 4 do 5 dinarjev za noč.

V Moravski Ostravi so pred kratkim otvorili novo mestno hišo (rotovž), velikansko, po vseh modernih načelih zgrajeno stavbo, v kateri bo prostora za vse mestne urade in ustanove. Služila bo za vzor vsem podobnim stavbam, ki se bodo sezidale v drugih mestih.

Smrtna kazen za dobavo slabih čevljev. Glasom poročil iz Moskve, so bili štirje uradniki v Tuli obsojeni na smrt radi dobave slabih čevljev za vojaštvo. Kazen je bila že izvršena.

Nemški profesor zgorel v ognjeniškem žrelu. Nemški profesor, Borhardt, je na otoku Javi v Tihem oceanu hotel proučiti temperaturo v žrelu ognjenika Merapija, ki že 150 l. ni več bruhal. V to svrhu se je spustil s svojim pomočnikom na vrvi v žrelo. V trenutku, ko sta se spustila v zaprti in ohlajeni krater, se je pa isti nenadoma zopet odprl in bruhnil iz sebe velike množine goreče lave. Vrvi so pogorele in moža sta našla strašno smrt.

Ker ni bil povišan za korporala, se je ustrelil v eni izmed dunajskih vojašnih nek »frajtar«.

Ladja je eksplodirala. Na Donavi pri Pančevu je eksplodirala romunska ladja »Štefan«, ki je bila naložena s petrolejem. Kapitan in en mornar sta težko opečena, en mornar je utonil.

Naročniki, pozor!

Vsled praznikov bo prihodnja številka našega lista, t. j. dne 27. t. m. odpadla, ter bo kot redna številka zopet izšla novoletna številka, in sicer predvideno na 12ih straneh. Prosimo vse cenjene naročnike, da to opozorilo uvažujejo, da ne bodo nastale nepotrebne reklamacije.

Vulkanska katastrofa na Javi. — Ognjenik Merapi na otoku Javi je nenadoma začel zopet bruhati. 500 metrov visok goreč stolp se dviga iz žrela in pošastno razsvetljuje okolico daleč naokoli. Vsled nenadnega izbruha goreče lave je poginilo 700 oseb. Osem vasi je uničenih.

Proces proti 41. komunistom v Budimpešti se je vršil tajno. Obsojeno je 29 obtožencev na ječo od 4 mesecev do 7 in pol leta.

Liga proti prepoznemu prihajanju. V New Yorku se je ustanovila posebna liga, ki si je postavila za nalogo odločno borbo proti prepoznemu prihajanju v gledališča, na koncerte in v kino. Njeni člani so se zavezali, da ne bodo v nobenem slučaju vstali s svojih sedežev, da bi pustili zamudnika na njegov prostor, tako da so zamudniki prisiljeni na hodnikih stoje čakati do prvega odmora. Ze v kratkem času se je pokazalo, da so bili zamudniki vedno redkejši.

Poroka brez neveste — moderen kardinal. Listi poročajo iz Pariza, da je tamošnji novi nadškof Verdier izdal naredbo glede porok. Z ozirom na to, da neveste čestokrat zamudijo, t. j. pridejo k poroki pozno in morajo raditega vsi ostali gostje in tudi duhovniki čakati na nevesto, kar je za duhovnika neprijetno, nadškof Verdier odreja, da se to v prihodnje ne sme več dogajati in da bo duhovnik čakal največ 15 minut, in ako neveste ne bo, tedaj se bo poroka izvršila brez nje. (Kako se bo to praktično zgodilo, ne vemo. Op. prevajalca.) Kardinal pravi, da zakon ni modna razstava, ampak da bi nevesta morala smatrati istega za duhovno čudo in raditega bi ne smela polagati vso važnost na lepo belo svilen obleko, ter na to, če ji je brivec nataknil oranžne cvete v poročni venček prav ali ne. Obenem se bavi pariški kardinal z vprašanjem kratkih kril in tukaj se on silno razlikuje od drugih njegovih bratov v Kristu. On pravi namreč, da bo žena v kratkih krilih ravnotako lahko postala grešnica, kakor z dolgimi krili svetnica. Kaj bo neki na to rekel naš episkopat in pa kardinal Piffel, ki ni le ženskam s kratkimi krili odrekel zakramente, temveč jim je sploh prepovedal prihajanje v cerkev.

Leninove možgane je baje poslala sovjetska vlada v Berlin, da jih tam natančno anatomske preiščejo. Berlinski profesorji so možgane razdelili na 34.000 delov (?). Specijalist dr. Vogt je ugotovil, da so možgani razviti nad povprečnost. Celice, ki so izvor inteligence, so v Leninovih možganih izredno dobro razvite, nasprotno so pa celice za družabnost, religioznost in smisel za umetnost popolnoma zastale v razvoju. Predsodek in želja sta vedno vir sodbe. Če bi preiskovali možgane Franca Jožefa, bi gotovo našli zelo dobro razvite celice religioznosti, pri Pompadurki celice družabnosti in pri Jozefini Baker pa najbrže celice umetnosti.

15 let je spal. Iz Leningrada poročajo, da se je vojak Lukianov, ki je med vojno zbolel za spalno boleznijo in je od tedaj neprenehoma spal, te dni končno veljavno zbudil. Njegova prva želja je bila, da mu prinesejo »poročila s fronte«, misleč, da je še vedno vojna. Le počasi so mu mogli dopovedati, da so se razmere od takrat temeljito spremenile. Peljali so ga na sprehod; čutil se je velikemu številu novih hiš, nenavadnih oblik, in velikemu prometu avtomobilov, v ostalem pa se mu je zdelo vse po starem. Kako bi ne bilo, če bi človek, ki je danes umrl, čez 150 let zopet oživel?

Vsakokrat, ko čutite ozeblino, influenco, gripo in vročino, drgnite telo s preparatom ALGA. Vročina popusti, spance je tahek in zdrav. Čutili boste svežost telesa in duha.

Ljubljana.

Spomenik kralja Petra v Ljubljani. Zadnji petek so namestili pred ljubljanskim rotovžem šablono spomenika, kakor ga nameravajo postaviti. Spomenik naj bi predstavljal kralja kot imperatorja, sedečega na težkem žrebcu brez sedla, z lavrovim vencem na glavi, s ceptrom v roki in s plaščem, padajočim do tal. Spomenik naj bi stal na prav nizkem podstavku tik ob rotoški arkadi. Šablona je delala utis, kakor da je imperatorski jezdec pravkar prijezdil iz rotovške veže na trg in da je tu okamenel obstal, ko se je zagledal v prozični sredini branjevcev, postreščkov in drugih ljubljanskih srajc. Spomenik je projektiral kipar Dolinar, postavitev pa vodi profesor Plečnik, ki namerava v izpopolnitev trga postaviti od Robbovega vodnjaka do spomenika še nekake stebričke. V umetniško plast spomenika se ne vtikamo. O tem naj izpregovore bolj poklicani, nas zanima idejna stran. Spomenik predstavlja kralja Petra kot imperatorja, na način, kakor so stari kiparji upodabljali rimske cesarje. Ta ideja ni srečna. Rimski cesarji so bili uzurpatorji, ki so se polastili oblasti v času, ko je začel rimski narod politično propadati. Naš narod pa se menda še ne nahaja v dobi dekadence. Mi stojimo šele v začetku razvoja. Tudi kralj Peter ni bil nikak imperator. Njega so Srbi po lastni volji poklicali za vladarja. Njega ni postavila za kralja nobena nadnaravna sila. Tudi ga niso poslale v Srbijo evropske velesile, ki so sicer zalagale vse druge balkanske države s knezi in kralji. Njega je za kralja izvolila Narodna skupščina kot poklicana predstavnica Srbov s soglasnim sklepom, tako da je bil on v resnici kralj po volji naroda. On ni bil imperator, ampak skromen človek, ki pa je zvesto držal obljube, ki jih je dal narodu ob nastopu vlade. Zato ga bo v svetlem spominu obdržal cel narod in ne samo Srbi, ki so mu sicer za življenje s svojo neugnanostjo večkrat prizadevali velike skrbi. Poza imperatorja je za kralja Petra absolutno neresnična. Tako nehistorično in nedemokratično pojmovanje je mogoče samo pri gotovih Slovencih, ki še vedno gledajo kralja, kakor so si predstavljali habsburške cesarje. Tudi v Beogradu nameravajo postaviti kralju Petru spomenik. Da bi ga pa predstavljali kot imperatorja, jim še na misel ne pride. Pred kratkim se je vršila v Beogradu javna anketa o novih spomenikih. Takrat se je glede spomenika kralja Petra objavil predlog, naj bi se postavil pred novi, še nedograjeni parlament in naj bi predstavljal kralja v momentu njegove največje nesreče in ponižanja na umiku čez Albanijo, sedečega na praznem trenskem vozu z volovsko vprego. Spomin kralja Petra bi se sicer lepše počastil, ako bi se iz nabranega denarja ustanovila trajna občekoristna ustanova. Če se pa že spomenik mora postaviti, naj bi se z njim vsaj ne žalila historična resnica. Ni prav, da bi poznejši rodovi in mladina, ki bodo gledali spomenik, dobivali o kralju Petru napačno sliko. Ne pričakujemo, da bi te vrstice kaj zalegle. Konstatirati pa je treba, da vsak spomenik ne daje prave slike o veličini tistega, ki ga predstavlja, pač pa je vsak spomenik verno ogledalo miselnosti tistega, ki ga je postavil.

Maribor.

Plenarna seja mestnega medstrokovnega odbora (strokovna komisija) se bo vršila v nedeljo, dne 28. decembra 1930 ob 9. uri dopoldne v pisarni »Delavskega doma«, Frankopanova ulica 1. Dnevni red: 1. Načrt novega zakona za socialno zavarovanje. 2. Zadrugištvo in strokovne organizacije in raznoterosti. Člani plenuma se vabijo, da se seje sigurno udeležijo.

Občinska davščina na blagovni promet. Ministrstvo financ je z odlokom z dne 17. novembra 1930, br. 55.799, odobrilo sklep mestnega občinskega sveta mariborskega z dne 3. oktobra 1930, s katerim je bila sklenjena preosnovitev dosedanje tovarniške davščine v davščino na blagovni promet. Ta spremenjena davščina se začne pobirati

Razlike.

Božič in še vedno nič.

Železniški delavci, ki so od vsega personala najmizernejše plačani, morajo dobiti razlike še iz l. 1923/24, za katerih izplačilo se je vendar uprava pred enim letom odločila. Računi so že davno predloženi, treba je le še izplačati.

Raznim deputacijam se je ponovno zagotovilo, da bodo razlike že skoro izplačane, kar je obupanim delavcem dalo nekoliko poguma in upanja. Na podlagi teh zagotovil so trdno verjeli, da bodo prejeli razlike vsaj za letošnji božič, če jih niso že za lanski...

Toda nič!

Avstrijski in tudi čehoslovaški železničarji, ki so sicer materijelno mnogo na boljšem, so prejeli te dni izreden dodatek v obliki 13. plače in si bodo vsaj za božič nekaj boljše privoščili. Zato bi bilo več kot pravično, da bi se našim železničarjem vsaj to dalo, kar jim uprava skozi toliko let dolguje, ako že ni govora o 13. plači.

Celokupna vsota znaša nekaj čez 15 milijonov dinarjev, kar gotovo ne igra pri milijardnem proračunu velike vloge za upravo. Za delavce pa, od katerih mnogo ne bo imelo niti prebite pare za božič, igrajo razlike veliko vlogo.

Eden prizadetih.

s 1. januarjem 1931. Stranke, ki žele plačevanje davščine proti mesečnemu obračunu ali pavšaliranje davščine, se naj zgledajo pri mestnem knjigovodstvu.

GLEDALIŠKI REPERTOAR.

Sreda, 24. decembra: Zaprt.

Četrtek, 25. decembra, ob 15. uri: »Aladin.« Otroška predstava. — Ob 20. uri: »Grof Luksemburški.« Prvič v sezoni.

Petek, 26. decembra ob 15. uri: »Aleksandra.« Kuponi. — Ob 20. uri: »Lutka.« Kuponi.

Sobota, 27. decembra, ob 20. uri: »Prodana nevesta.« Kuponi.

Nedelja, 28. decembra, ob 15. uri: »Aladin.« Otroška predstava. Kuponi. — Ob 20. uri: »Grof Luksemburški.«

Božične okraske kupujte le v papirnici Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Celje.

Silvestrov večer. Delavska telovadna in kulturna zveza »Svoboda«, podružnica Celje, priredi v sredo, dne 31. decembra 1930 v vseh gornjih prostorih Narodnega doma Silvestrov večer. Na sporedu je petje, godba, igra, živa slika, ples, šaljiva pošta, ameriški zapor itd. Začetek ob 8. uri zvečer.

Javna borza dela. Ponujeno delo: moškim: 3 konjskim hlapcem, 1 kravarju, 1 hišnemu hlapcu, 1 hlapcu za govejo živino, 25 rudarjem-kopačem, 8 rudarjem-podkopačem, 1 steklarju, 1 vodovodnemu inštalaterju, 4 mizarjem, 1 kolarju, 1 sodarju, 1 krojaču, 1 raznašalcu kruha, 14 vajencem. **Ženskam:** 1 kmečki gospodinj, 24 kmečkim deklam, 2 natakarcama, 1 kavarniški kuharici, 1 kuh. služkinji, 2 kuharicama, 10 služkinjam, 1 sobarici, 1 gospodinj, 1 postrežnici, 4 vajenkam.

Ptuj.

Kolesarski odsek »Svobode« priredi s sodelovanjem pevskega društva »Naprej« **Silvestrov večer**, ki se bo vršil v sredo, dne 31. decembra 1930 s pričetkom ob 8. uri zvečer v prostorih hotela »Slon«.

Ženo je hotel sežgati. Zakonca Jus v Dolenji pri Ptuj, sta se vedno prepirala, ker se je mož vdal pijači. Pred nekaj dnevi se je zopet napil »šmarnice« in prišedši domov, je zažgal hišo nad spečo ženo. Žena se je zbudila in hotela ubežati iz goreče hiše. Mož pa jo je suval nazaj v plamen. Vendar mu je ušla. Ker se mu namera ni posrečila, se je od jeze obesil.

Fala.

Kako je prišlo do nesreče na Fali, ki je zahtevala človeško žrtev, kakor smo zadnjič poročali. Na visokem betonskem jezui so vzdane železne traverze z nosilci, na katerih visi potapljaški zvon iz železa, ki je 60 ton težak. S tem zvonom se spuščajo delavci 14 m globoko v vodo pod jez, kjer so vedno potrebna razna dela. K tem 60 tonam je še pristihi okroglo 20 ton raznega kamena

Silvestrovanje.

Strokovne organizacije v Ljubljani priredijo letos v dvorani Delavske zbornice

silvestrovanje.

Namen te prireditve je, da se funkcionarji, zaupniki in članstvo naših strokovnih in kulturnih organizacij s svojimi dragimi sestane na prijetnem društvenem večeru.

Večer je izpolnjen z raznimi zabavnimi točkami in plesom. Opolnoči sprejem Novega leta.

Vstop je brez vstopnine, vendar mora vsak imeti vabilo. Vabila se dobe pri ljubljanskih strokovnih organizacijah, pri »Svobodi« in v Strokovni komisiji. Dobi jih vsak, kdor pride po nje.

Začetek silvestrovanja ob 8. uri zvečer.

Na svidenje!

Družabni odsek
Strok. komisija.

in druge navlake, ki se je tekom časa nabrala na v vodi visečem zvonu, tako, da bi nosilno ogrodje moralo nositi 80 ton teže, če bi se ta teža ne zmanjšala s komprimiranim zrakom, ki se stalno sesa v zvon. Dela v zvonu pod vodo so silno težka in nevarna za življenje in more človek le kratek čas vzdržati v komprimiranem zraku. Za sesanje zraka v zvon ima obrat dva kompresorja, od katerih je bil pa le eden uporabljen, ker se je na drugem že pred dalj časa pretrgala transmisija. Pred kratkim je pa javil strojnik delovodji, da je tudi na drugem kompresorju jermen slab in se vsak hip lahko pretrga. Kljub temu je podjetje odredilo delo v zvonu, med katerim se je jermen zares pretrgal. Ker se zvon ni mogel več napolnjevati z zrakom, je postajal vedno težji, nosilno ogrodje ga ni moglo več vzdržati, traverze so se ušibile in ogrodje je padlo v globočino za delavci vred, ki so na njem stali. Dolžnost obratnega vodstva bi bila, da bi delavcem takoj zapovedalo, naj zapuste ogrodje, ko kompresor ni več deloval, ne pa, da se jim je naročilo, še naprej vztrajati na odru. V tem slučaju ne bo težko poklicati krivce na odgovor.

Študenti pri Mariboru

Kino »Diana« — zopet otvorjen!

Popolnoma renovirani prostori, nova aparatura, moderna glasba itd. Dne 25. in 26. decembra 1930 »Župnik Kirshfeldski«, v glavni vlogi Wilh. Dieterle. Dne 27. in 28. decembra 1930 »Beli junak«. Tom Mix s svojim čudovitim konjem Tony. Veliki pustolovski film iz Wild-West.

Zalog.

Mi vstajamo, čeprav vam to ni všeč. Tudi pri nas smo se prebudili iz spanja. Saj tudi ni nič čudno, ko so nas pa vedno klical in dramili, dasi so želeli, da bi mi vedno v miru počivali. S svojimi obrekljivimi jeziki bi nam najraje onemogočili naše kulturno delovanje pri del. kulturni organizaciji »Svobodi«. Toda mi smo prebujeni in imamo dovolj oporne sile, da se ne damo ugnati od ljudi, ki prihajajo v oblačilih svetnikov ter nastopajo kot govorniki z lažmi in obrekovanjem na jeziku. Priporočali bi tem gospodom (ki so samo in hočejo biti samo gospodje), da naj bi rajši v bodoče opustili »nebeško politiko« ter se lotili česa pametnejšega, kar bi vsem in tudi delavstvu kaj koristilo. Mi pa jim bomo skušali dokazati, da nismo v nobenem oziru slabši od njih, čeravno smo ljudje, iz katerih mislijo, da se sme vsakdo norčevati.

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj. Pomisli, da se moja delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ...

Kulturni pregled.

Maksim Gorkij, Na dnu. (Premijera Delavskega odra »Svobode« v Ljubljani dne 7. dec.). Prva uprizoritev ljubljanskega Delavskega odra »Svobode« v letošnji sezoni bi gotovo zaslužila daljšega poročila, radi tesno odmerjenega prostora v našem listu pa moremo poročati o tej nad vse lepo uspeli prireditvi le na kratko. Sestavitelj repertoarja so imeli srečno roko, da so si za prvo uprizoritev izbrali baš Gorkega štiridejansko sliko »Na dnu«, ki se odlikuje po globini misli in nam slika življenje najbednejših ljudi z dna. Vsakemu tipu, ki jih veže ista usoda, je dal pisatelj lasten, popolnoma izdelan značaj in reči moramo, da je bila prav v tem najtežja preizkušnja za naše igralce delavce, ki pa so jo s popolnim uspehom rešili. Izmed moških vlog moramo pohvaliti prav vse; smelo celo trdim, da nihče izmed njih ni zaostajal za poklicnimi igralci — tako naravna, samo po sebi umevna in do podrobnosti izdelana je bila njihova igra. Nisem opazil nikjer prevladovanja rutine, v igrah jih je bilo vse nekaj več; bilo je pravo doživljanje. Nič nepotrebnih gest, ki jih tolikokrat srečujemo pri diletantih, ki skušajo prazno notranost nadomestiti z zunanji efekti — vse je bilo umerjeno, skladno in govorila je duša. Vsaka vloga je bila do podrobnosti izdelana, ne izvzemši statistov, za kar gre poleg igralcem zasluga tudi režiserju, ki ne zamenja tudi zadnjega statista. Posameznih igralcev ne gre naštevati, kajti prav vsi od licemerskega posestnika azila Kostiljova do Tartarja so bili izvršni. Vendar so mi po naravni igri še najbolj prijali: Kostiljov, skrušena postava Klešca, večni dvomilec Bubnov, napol blazni Akter, skrahirani Baron in romar Luka. — Izmed ženskih vlog je bila brez dvoma najboljša zasanjana in brutalna Nastja. Igralka Vasilije je bolj primerna in dovteta za lirične vloge, vendar se je izkazala tudi v tej vlogi, zlasti, če pomislimo, da je imela na razpolago le malo časa za študij; glasovno je bila v prvi sliki slabša, pozneje se je popravila. Nataša pa rabi še par vaj; bila je dobra v 3. sliki. V igri se je povsod čutila močna roka režiserjeva; njegovo prednost sem zgoraj že podčrtal. Tempo igre je bil v prvi sliki nekoliko prehit, radi česar se je nekaj misli izgubilo, takoj v drugi sliki pa se je že uravnovesil. Scenarija naravnost »razkošna«. — Uprizoritev Gorkega »Na dnu« na našem odru ni prav nič zaostajala za uprizoritvijo Golouhove »Križe« in Tolstegega »Vstajenja« — vse tri uprizoritve pa spadajo gotovo med najlepše ustvaritve ljubljanskega proletarijata na kulturnem polju. Talpa.

Književnost.

Knjige Mladinske matice.

Mladinska matica je osek Druženja jugoslovanskih učiteljev, ter si je nadela nalogo, izdajati za mladino primerno vzgojno in razvedrilno čtivo. Izdala je dosedaj že za en ducat knjižic, ki so deloma zelo dobre, na primer Jack Londonove »Zgodbe z Južnega morja« v prevodu Seliškarija in Seliškarijevo originalno mladinsko povest »Rudi«, o kateri smo že svojčas poročali. Za leto 1930 je izdala štiri knjižice: Kresnice III. letnik, s celo vrsto pesmic, črtic in poučnih sestavkov iz fizike, geometrije, prirodnoznanstva, zemljepisja in zdravstva. Hvalevredno je, da se tudi našim malim predočujejo strahote svetovne vojne v številkah. Druga knjiga je originalno delce Radivoja Reharja »Viljoica Vera«, v katerem skuša v življenje skromne viljoice vplesti moralni pouk mladini. Opis in razvoj samotne prirode tekom enega leta je zelo posrečen. Tretja knjiga je zgodovinski spis Frana Erjavca »Pod grajskim jarmom«, v katerem autor na lahko umljiv način opisuje trpljenje našega kmečkega ljudstva pod graščinskim gospodstvom, krvave kmetske upore in končno zmago kmetske »pravde« nad fevdalizmom. Spis predstavlja važen prispevek k našemu socialnemu slovstvu, in da je še posebej namenjen mladini, nas mora tembolj razveseliti. Knjižico krase uspele slike sodobnih baktorezov in risb. Četrta knjižica »Mizica, pogri se«, prinaša pet Andersenovih pravljic, preobčutenih v slovensko obleko po Juriju Slapšaku; krase jo risbe Maksima Gasparija.

Delavsko mladinsko gibanje.

»Detoljub« v Avstriji.

Dunajski pater Ciril Fischer je objavil brošuro, v kateri napada mladinsko vzgojno delo avstrijskih socialistov, češ, da je naperjeno proti cerkvi.

Zlasti velik trn v peti so mu organizacije »Kinderfreunde« in »Rote Falken«, ki so se zadnja leta silno razvile. »Detoljub« v Avstriji, ki tvori z istoimenimi organizacijami v Nemčiji in v Čehoslovaški idejno enoto, šteje 300 krajevnih organizacij s 5000 vzgojitelji, od katerih je 500 nastavljenih, 70.000 včlanjenih otrok in 100.000 včlanjenih odraslih. Vsako leto pristopi 7000—10.000 novih otrok, enako število jih pa izstopi, ker preidejo avtomatično v »Rote Falken« ali pa v organizacijo socialistične mladine. Ti prestopi iz »Detoljubov« v mladinske organizacije se vrše vsako leto na svečan način na takoimenovanih mladinskih posvetitvenih svečanostih, in se jih udeležijo vsi otroci, ki dopolnijo 14. leto. »Detoljub« razpolaga s precejšnjim številom lastnih mladinskih domov, okrevališč in počitniških kolonij.

Sredstva za vzdrževanje tvorijo poleg članarine precejšnje podpore delavskih konzumnih društev, zadrug in denarnih institucij, poleg tega pa takozvani »otroški groš«, ki ga plača vsak strokovno organiziran delavec na teden poleg prispevka za strokovno organizacijo.

Izdaje Mladinske matice pomenijo važno obogatitev našega mladinskega slovestva in tudi z delavskih vzgojnih načel jim razen malenkostnih izjem nimamo kaj oporekati. Naj bi založba tudi vnaprej delovala v smeri prave srčne kulture, obče človečnosti ter mednarodne strpnosti in miroljubja. Knjige se naročajo za malenkostno vsoto pri Mladinski matici, Učiteljska tiskarna, Ljubljana.

»Snaga«, ilustriran radniški mesečni časopis. Pretplata: tromesečno 9 dinara, godišnje 30 dinara. Uprava: Sarajevo, pošt. pret. 181. Decembarski broj donosi ove interesantnije napise: Na raskrnicah sporta, od P. Rajkovića; Zdravlje pojedinaca, od Tina Ujevića; Prva balkanska olimpijada; Teškoće i pogodnosti filma; O prijateljima prirode; 25 godina radničke pjesme; Radnički stadion i letovališta u Beogradu; Mati, feljton od M. G.; Pjesme od: Bore Ilića, M. H. Grabčanovića; A. Unković-Malinova, N. Radića, I. Žic-Klačića. Zatim bogate rubrike: Kulturni pregled, »Prijatelj prirode« i Sportska smotra.

Radio.

Kako odpomoči motnjam? Tožbe radioposlušalcev o motnjah so pripravile razne »iznajditelje« do tega, da iznajdejo aparate, po katerih spojitvi bi se mogel doseči nemoten sprejem. Kdor se je dal speljati, je kmalu na lastnih ušesih spoznal, da je vse zaman. Ne more se dovolj povdariti, da danes še ni priprave, ki bi kakor filter zadržala le motnje, ne pa tudi oddajanj. Ognjišče motnje je pri motilcu samem. Kot pri gnojnem tvorcu zadostuje le urez, da se odstrani škodljiva masa, tako tudi zadostuje, če se na pripravah, ki povzročajo motnje, namestijo varovalne naprave. Te varovalne naprave bi kazalo namestiti že pri izdelovanju v poštev prihajajočih aparatov in priprav. Potem amaterji ne bodo imeli nikdar vzroka, da se pritožujejo o neznoznem šumu in hrupu. Zakon danes štiti poslušalca pred motilcem. Naj zakon tudi

predpiše, da se moteči aparati že pri izdelovanju opremijo z varovalnimi napravami!

Prenosi Nemčija—Amerika. Berlinska postaja je sklenila pogodbo z največjo ameriško oddajno družbo. Nameravajo namreč oddajati koncert, ki se bo vršil začetkom prih. meseca v Dresdenu, tudi na ultra-kratkem valu. Ta prenos bodo v Ameriki sprejemali in ga tam oddajali po posameznih postajah.

Razno.

Nevidni zaščitniki. Al. Masseron Priporočalo bi se to tudi pri nas. Je nedavno izdal knjigo Aux saints d' austrefois pour les hommes d' aujourd' hui, kjer na humorističen način priporoča sodobne ljudi nekdanjim svetnikom v varstvo. Kakor veste, brani Miklavž deco, Cita dekle itd. Pa tudi za moderne potrebe je prikrojil funkcije pokojnih božjih ugodnikov. Ivo naj pazi na nesebičnost uradništva, Kozmijan naj daje zdravnikom skromno dobrotljivost, Kristof brani pešce pred avtomobili. Franc Saleški je bil, kakor ste čitali, ondan proglašen za varuha katoliških časnika. Čudno je, da Masseron šteje tudi desnega razbojnika med blažene. Anton Padovanski pomaga najti izgubljene predmete. Ali pa tudi neizgubljene, kakor poje slovenska popevka o dveh

tatovih: Svet' Anton de Padova, pomagaj, da kaj ukradeva? Figaro pa je 9. septembra proglašil Padovanca za predhodnika brezzične telegrafije in rekordmana brzine. Ne-ki njegov životopis namreč pripoveduje, da se je pogostoma pojavil na zelo oddaljenih krajih, ne da bi se bil premaknil s svojega bivališča. Zvedevši, da mu je oče obdolžen uboja, se je dal po angelu prenesti v Lisabono, kjer je od smrti obudil umorjenca, ki je potem izjavil, da ga ni umoril Antonov oče. Naslednjo noč pa se je vrnil po isti poti v Padovo. Torej kakor nalašč za pokrovitelja dobi, ko valovi prenašajo naše misli in besede skozi oblake in ko ljudje z veliko naglico poletavajo skozi zrak. (Po čikaški »Prosveti«.)

Za smeh.

Slabi časi. Mežnar je prišel z nabiralnikom v zakristijo. V nabiralniku je bilo komaj 4 dinarje in 37 para — a najmanje 150 ljudi je bilo pri božji službi:

»To je pa škandal!« se je razhudil župnik.

»He, he, gospod župnik,« je škodljivo pripomnil mežnar, »saj ste sami krivi, zakaj pa ste danes pridigali proti zapravljenosti?«

EX-1

Božična darila!

Ure, zlatino in srebrnino kupite najboljše in po zelo znižanih cenah samo pri

JAKOB MULAVEC

URAR

Kralja Petra trg št. 1, pri Magdalenski lekarni

Neodgovarjajoče se zamenja ali vrne denar. Kupujem lomljeno zlato po najvišjih cenah.

EX-1

MALA NAZNANILA.

Vsi letni naročniki dobe **zastoj**
14 kratno originalno ameriško
zlato nalivno pero
ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**,
(900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio« welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Vulkaniziranje
Gumiji za avtomobile, kolesa, snežne čevlje, galoše itd. se sprejemaj v popravilo po solidnih cenah.
PETELIN, Maribor, Glavni trg 4.

Usnjate rokavice v veliki izbiri
tu in inozemske **nogavice** po nizkih cenah.

Trgovina z rokavicami in stezniki
Marija Sieber,
Maribor, Glavni trg 14, preje Gosposka 9.

ČITAJTE!
socialno dramo Rudolfa Golouha
KRIZA.
Naroča se pri upravi »Delavske Politike« v Mariboru, Ruška cesta 5. Vsaka naša knjižnica, vsak naš čitatelj mora naročiti to našo najboljšo socialno dramo.

Elektrotehnična delavnica
PRATTES & TRABI,
Maribor, Vodnikov trg št. 3.

Popravlja vseh vrst električnih strojev in aparatov, novo ovijanje sežganih elektromotorjev, dynamo-strojev, transformatorjev itd. Lastna preizkuševalnica, točna in kulturna postrežba, zmerne cene, nakup in prodaja porabljenih motorjev in dynamo-strojev.

Posestniki avtomobilov in motornih koles, pozor!
Kupujem že rabljeno

pneumatiko,
avtomobilnih in motornih koles, v vsaki množini, po najvišjih dnevnih cenah.
JUSTIN GUSTINČIČ,
Maribor, Tattenbachova ulica št. 14

V tekstilnem bazarju
Vetrinjska ulica št. 15
Maribor

se dobi pristno angleško sukno za obleke, plašče, svilo, platno itd. po najnižjih cenah. -- Oglejte si izložbe.

Naročajte
novo izišlo knjigo

„Taškent“
kruha bogato mesto

od Aleksandra Neverova. Prevod preskrbel I. Vuk. Knjiga je lepo opremljena v kartonskih platnicah in stane 17 Din, v platno vezana 28 Din. Dobi se pri založništvu mesečnika »Svoboda« Ljubljana in v vseh knjigarnah.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske tiskarne
Slomškova trg 6

Nabirajte nove naročnike

KLOBUKI

iz žameta in klobučevine v modernih faconah po najnižjih cenah kakor tudi klobuki za otroke v največji izbiri.
Popravlja točna in po ceni!

MODISTINJA M. JAHN
MARIBOR, STOLNA ULICA 2

KOLESARJI, POZOR!

Ker je sezona za vožnjo s kolesi končala, je treba, da skrbite že sedaj, da bodo kolesa pripravljena za prihodnje leto! Potrebno je torej, da se kolo temeljito pregleda, razloži, emajlira, ponikla, ležišča zbrusijo, očistijo ter namažejo z najboljšo vazelino in nato zopet sestavi, tako da je kot novo pripravljeno za bodočo sezono. — Vse to se popravi najbolje v specialni mehaniki delavnici

JUSTIN GUSTINČIČ, MARIBOR
Tattenbachova ulica št. 14, nasproti Narodnega doma.
Štramba koles in motorjev čez zimo.
Brezkonkurenčne cene! Točna in solidna postrežba!

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočujeta nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE.

Din 240.—, 290.—, 350.—, 390.—, 490.—, 690.—, 790.—;

ZA DEČKE:

Din 250.—, 290.—, 330.—;

GAMBETA OD 11 DO 14 LET:

Din 230.—, 260.—, 290.—;

MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:

Din 130.—, 150.—;

OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.

Din 110.—, 115.—, 130.—, 135.—, 150.—, 170.—;

RAGLAN:

Din 600.—;

HLAČE

Din 90.—, 105.—, 130.—, 140.—, 150.—, 180.—.

Vrsta

Tek. štev.

Prodajna

Prodajna

cena

50

Pazite

na gornjo ceno!

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode te uverili o resničnosti naših navedb. Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2·50 D

NAČELSTVO.

Božična in novoletna darila so:

ročne torbice, listnice, denarnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki, nahrbniki, dokolenice i. t. d. Vse to v največji izbiri pri

IVAN KRAVOS

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Popravila ur

srebrnine, kakor tudi gramofonov najboljše, hitro in poceni

M. JIGER-JEV SIN

URAR

Maribor, Gosposka 15

Darujte-veselje!

Veselje v dom prinaša glasba. Vi si lahko čudovito poceni ustvarite glasbo. Obiščite nas ter zahtevajte, da Vam neobvezno razkažemo naše pousod čislane proizvode.

TVORNICA GLASBIL MEINEL & HEROLD

PRODAJALNA:

MARIBOR, TRG SVOBODE 6

PRISTOPAJTE K ZADRUGI

„DELAVSKI DOM“

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon štev. 2324.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 7% proti trimesečni odpovedi.